

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

»ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК« излази једанпут недељно. По потреби биће вредних бројева. Претплата се шаље уредништву у Београду »Краљев трг« до Управе града Београда, а у унутрашњости код овлашћених скупљача или на пошти. Цена је листу: седима, које улазе у састав општине а која је већ претплаћена, чиновницима, учитељима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште годишње 12, полугодишње 6 динара. Гостионичарима и механијима из унутрашњости годишње 16, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 8, полугодишње 5 динара, ну ови се по овој цени могу претплаћити само преко својих командира полицијских односно пограничних одреда. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство: годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви »Полицијског Гласника« не продају се. Рукописи не враћају се.

ЧОВЕК КАО ЗЛОЧИНАЦ

од М. П. Јовановића.

(наставак)

Но има заиста једне појаве, која не сме остати непомењута у оцени процента самоубиства код осуђеника и која се у ствари тиче духа и расположења што чине злочиначку индивидуалност. Само не треба тој појави придавати значај, који јој Ломброзо приписује. То је она лакост с којом злочинци не ретко улазе у самоубиство. Ако узмемо, по посматрању филозофа, да је самоубиство радња неморална што самоубица вређа тиме велико достојанство човека као лица, идеју строге и одређене дужности и велики задатак самоодржања, онда се то посматрање јако поткрепљује фактом, да у злочинаца тих етичких погледа на живот или викако нема, да им је та страна живота са свим непозната, или да је очигледно не поштују. Не ретко видимо, да злочинац из ма каква ситна прохтева улази у самоубиство, да при најмањем поводу покушава да себи живот уздуже. Из тога се види како они лако стављају на коцку свој живот, како малу вредност дају бићу своме. У сваком већем казненом заводу може се имати, даље, искуство да се самоубиства и покушаји самоубиства јављају некако као епидемија. Годинама, ма да је велики број осуђеника и ма да су одношаји чувања, неге, дисциплине итд. исти, нема ниједног самоубиства, па се на једанпут јави махом у брзо једно за другим неколико самоубиства. За вољом слабу, злочиначку природу подражавања је моћан покретач, који импулсивно и неодољиво гони личност да радњу изврши. Тако што дешава се и у касарнама и интернатима. *Legoyt* мисли, да се човек, код кога се досада од живота удружила са самоубиством, дуго устеже, па кад на неком другом угледу пример пређе га очас свака неодређеност и устезање. Но о тој борби и неизвесности код злочинаца као да не може бити говора; баш они, код којих се не може ни претпоставити ранија мисао самоубиства, често буду жртва тога инстинкта подражавања. Умна ограничењеност и морална слабост чине да пример тек породу импуде и да се не згрози пред извршењем.

Велики број самоубиства код злочинаца појав је који, уз безумну радњу и друге телесне и психичке аномалије, указује да је у злочинаца недовољна организација, која у борби против реда друштвенога пропада и од своје руке.

III. Урођени злочинац

Изложивши у краткој какав је злочинац у погледу тела, духа и морала и проценивши колико вреде на њима у том запажене аномалије, Вер се у овом делу своме враћа главном питању свога истраживања, питању: је ли злочиначка индивидуалност у самој органској природи злочинаца тако да од ове зависи? По учењу тз. позитивне школе, тенденција ка злочину у опште или посебице за извесну врсту злочина последња је неке нарочите природе, која је у самој организацији, те по томе је урођена. Злочин би дакле био нешто, што је пројектовано још много пре него што је учињен, нешто што се налази у самоме злочинцу, као урођена му особина. »Урођени злочинац« имао би да се позна по појавима и особинама који су заједнички свима злочинцима и чине специфичан тип (тип злочиначки), или који су дошли као устук (*атавизам*).

Од анатомских белега биле би нарочите неколике, које би, кад се на злочинцу нађу, значиле и у смислу антрополошком неки са свим одређени тип. Оне су, како Ломброзо учи, у енормном развиту вилица, у ретко и слабо израслој бради, у густој коси на глави; а тек у другом реду су: клемпаве уши, забачено чело, разроке очи и крив нос. Но против тога устали су најпризнатији и најодличнији антрополози, тако, да Бер, поричући да постоји неки нарочити злочиначки тип, сматра да ће најбоље урадити, ако наведе ту критичну процену њихову. Ломброзо, вели *Тошнар*, поставља као правило: да постоји тип урођеног злочинца, који казује да је дотична личност већ у напред злочину намењена и који се да познати по неким разноликим знацима, од којих једни карактеришу расу а други су патолошке, аномалне природе. Тип, вели даље *Тошнар*, значи суму карактеристичних знакова по којима можемо да разликујемо једну индивидуу од других, једну случајну или природну групу од свих осталих. Битност типа у томе је, да се ти знаци или белеге неминовно држе и код *потмака* и даље *наслеђују*. У друштву људском има много група индивидуа, које се неким заједничким знацима разликују од других суседних им група, но који су знаци продукат прилика и околности што на њих утичу од рођења па док не одрасту, чинећи тако спољње погодбе њихове егзистенције. У том смислу говори се о типу варошана, сељана, примораца и брђана, о типу појединих професија или занимања, уметника, научника, духовника итд. Али тај узредни, више случајни, небитни тип иде само уз ту индивидуу као такву а не прелази на потомство; професионални и социјални типови то су сличности између индивидуа потчињених истим утицајима. Исто тако суди и *Хелдер* о типу злочиначком. »Ломброзо, вели он, полази са гледишта, да постоји неки нарочити тип човеков, коме су злочиначке побуде урођене и који се неким карактеристичним телесним и душевним особинама разликује од других типова људских. Он, дакле, речи даје смисао који она нема у антропологији, јер она под тим именом разуме само различите *нормалне* телесне и душевне особине, по којима се род човеков одваја у посебне групе, а злочиначки тип Ломброзов везан је поглавито за болесне особености«.

И сам Ломброзо, творац злочиначког типа, вели, да овога нема код свих злочинаца него у некој само умереној мери. Урпаво и међу злочинцима тај је тип нешто тако ретко, да велика већина њих нема га. Па зар онда може о нечем, што је тако мало заједничко, бити говора као о неком карактеристичном типу? И још уз то тога типа може да буде међу људима чашним, јер и највеће присталице злочиначког типа морају допустити да се све аномалије, укупно или по која од њих, налазе и код врло великог броја људи који никако нису злочинци, као што, са друге стране, има врло много нормално развијених људи, тј. тих који су без оних поменутих белега, а постали су злочинцима. Допуштајући тај факат, присталице злочиначког типа ипак га бране тиме, што је, веле, више него довољна релативна, а ни мало није потребна баш и апсолутна диференција, да би се утврдио прави карактер разних раса, те по томе исто тако није потребна ни за карактер различног развита између злочинаца и незлочинаца. Са друге стране, веле, не може се знати да ли ће човек, који има тих антрополошких белега а до сада је био честит, и кроза цео живот свој тако честит остати, јер под повољним социјалним приликама и урођени злочинац може тек у познијем животу под-

лећи урођеним злочиначким склоностима, од којих на себи има симптома у карактеристичним аномалијама. И онда, додају на послетку, треба мислити и на то, да неко може пред казним законима важити као поштен, јер није отимао, убијао итд., па ипак никако не бити нормалан, стање, које је Ломброзо назвао: „латентна криминалност“.

По баш ова последња резоновања бранилаца злочиначког типа јасно кажу да нема праве, узрочне везе између аномалије организма и злочиначке тенденције и да се с тим све више и више губи појам злочиначког типа, који све више бива нешто само споредно и случајно. При свем том, Ломброзо сматра злочиначки тип тако специфичним и јасно израженим, да све злочинце, па и оне који се могу узети као нормални, чини необично сличним, што значи неку врсту антрополошког сродства. По Ломброзу, пред тим типом злочиначким губи се тип национални, тако, да се, на пример, италијански злочинац не може разликовати од немачког. „Овај факат, вели Ломброзо, подсећа на кретене, јер је и на њима запажено како су етнолошки карактери потиснути болесним развјетком тако, да се и кретени најразличнијих земаља међусобно показују толико слични као да су једне исте народности и племена“. По баш само то поређење требало би да је довољно да се бар посумња у интернационални злочиначки тип. Кретинизам је свуда у тако великим патолошким променама лобање и костију лица, да према тим екстремним деформацијама нестаје свих иначе видних, финијих и грубљих нианса народносног типа; болесна формација главе каквог немачког или француског кретена приказује и мора приказивати увек исту безформност. Па зар и тенденција ка злочину има тако исто принуднога дејства, зар и она производи таку деформалност? То неће одобрити на најправовјернији френолог. Ко је имао прилике да посматра злочинце разних народности по казним заводима, знаће како није тако тешко разликовати их. И заиста интернационални злочиначки тип није никакав факат који постоји, Нека би начин живота и мисли класа злочиначких, њихови биолошки и хигијенски утицаји од детињства и од рођења им, њихово васпитање и све што је около њих били исти у свих народа — што наравно није, — па нека би ти фактори под извесним приликама и могли произвести интернационални тип њихова занимања, злочинци ће бити један другом слични онако како су у извесном смислу међусобно слични научници, уметници, војници, поморци свих народа у држању, кретању, опхођењу итд., али никад неће тим задобивеним пословним особинама по занимању бити са свим потиснут и уништен тип национални. Само површно посматрање може навести да се узме да су једнаки злочинци разних народности у казним заводима.

У извесном, врло ограниченом смислу могло би се говорити о типу злочиначком. Кад би узроци и одношаји извесних злочиначких породица трајали и на исти начин делали и код деце њихове, може бити да би се, као и код других типова професије, израдили трајни породични карактерични знаци и особине наслеђем и утицајем истих социјалних прилика. У толико, како Тоаинар износи, заиста и има секундарног, неког заједничког криминалног типа; јер прво и позније васпитање злочинаца, погодбе њихове егзистенције и сувише су специфичне да не би могле из њих произаћи породице које би имале један извештај печат свој. Али из тога никако још не излази да има неког породичног злочиначког типа, па ни урођеног злочиначког типа; највише може бити извесног индивидуалног типа, који се у низу генерација понавља под утицајем једних и истих околности, јер се да замислити да и развјетак у злочину може да нађе повољних прилика. Таквих породичних злочинаца има нарочито у великим светским варошима, у којима злочинци често живе сабијени у најгоре теснаце, ту се плоде рађањем и ту се у неваљалству гаје, плашећи се светлости и правде, те их онда, наравно, често није тешко ни разликовати од других честитих лица, по чему их често искусан полицијски агенат може лако да позна у гомили света, на улици или у цркви.

Злочинац нема неки нарочити тип, а не може га ни имати исто тако као што га нема ни врлина. Злочинац нема неку нарочиту, са свим своју специфичну формацију, којом би се одвајао од других људи своје народности. Он је типа своје народности, само у многоме са знацима несавршенства, којих има у свима друштвеним редовима, али су чешћи у нижих сло-

јева друштва, а у класама злочинаца могу бити врло чести и јасно излазити на видело. Злочиначког типа у антрополошком смислу нема, јер нема ни основе да би се такав појам доказао путем природњачким. Ту нема онога што *Virchow* узима као најпотребније да може бити типа. „За мене је, вели овај научник, оно типско, што се кроз дуже време предаје наслеђем и што важи као опште правило“. Кад се пак злочинац у опште ни с анатомског ни с физиолошког гледишта не да обележити као засебан тип људи, још мање може бити основано делити злочинце у различне типове, као што неки чине. „Ломброзо није ничим доказао, вели Тоаинар, да има један општи злочиначки тип. Аномалије на глави и лобањи могу казивати да су чешће у злочинаца него и нормалних људи, али нису довољне за постављање типа, који по својој природи мора почитивати на анатомским и морфолошким карактерима. Никад неће бити доказано да има типова убилачких, крађивичких, вараљичких. Злочин је, у осталом, само релативан појам; он постоји само у односу на место и време... Често треба само један глас, па да се честити човек обрне у злочинца и обратно“.

(Наставиће се).

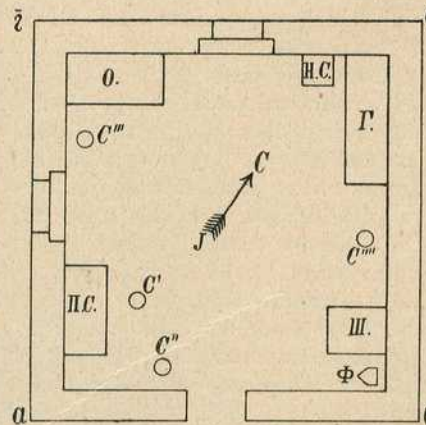
ЦРТАЊЕ И ЊЕМУ СЛИЧНИ ПОСЛОВИ

Скицирање унутрашњости неке просторије

Најлакши задатак биће скицирање појединог простора у кући, рецимо неке собе. Кад имамо тако што да нацртамо, пре свега морамо бити на чисто, колика ће бити ствар; по правилу биће довољно, кад је један метар природне величине раван једном сантиметру на хартији, тако да је размера 100:1.

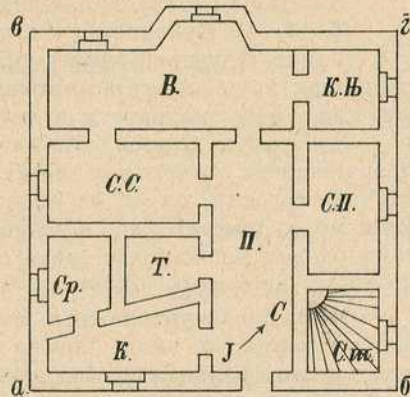
Дакле најпре се на хартију пренесе страна *a* и *b* (види слику), мерећи изнутра. За тим се уверимо, да ли су углови код *a* и *b* прави, а то ћемо лако видети, кад сто, који има праве углове, гурнемо у ћошкове и уверимо се да ли се слаже са зидовима. Ако се слаже, онда на *a* и *b* подижемо управне *a* *z* и *b* *v*; ако угао није прав, онда морамо наћи какав је. То је најлакше учинити, кад узмемо неку колику је више могуће круту хартију, па је мало по мало сасецамо, докле се тачно с углом не сложи, после чега се нађени угао пренесе на скицу, наравно с помоћу те хартије. За тим се измере стране *a* *z* и *b* *v*, пресеку се код *v* и *z*, и веже се *v* са *z*. За тим се *v* *z* у природи измери и са *v* *z* на хартији упореди; ако се не слажу значи да негде има грешке, коју треба исправити. Пошто је унутрашњост тачно нацртана, црта се дебљина зида; њу је лако наћи код врата и прозора, само код ових треба одбити дрвенарију, а ако зид прави неправилан угао, ваља га мерити у правом углу. Не може ли се измерити дебљина неког зида *b* *v*, који нема прозора ни врата, тада се изрично напомиње, да се није могла измерити. Прозори и врата тако се цртају, као што се на првој слици може видети и као што је то уопште уобичајено код цртања планова. Кад се за тим још прибележи висина собе, пређе се на цртање намештаја; свака ствар се, ради веће јасноће, означи оним писменом, којим име почиње, дакле постеља са *a*, фуруна са *б*, писаћи сто са *ис*, шифонер са *ш*, ноћни сто са *нс*, орман са *о*, четири столице са *с'*, *с''*, *с'''*, *с''''*.

Ствари се цртају редом, најпре један зид, па други; измери се од угла код *a* до почетка писаћег стола, за тим овај, за тим од овога до прозора итд. Увек ваља контролисати, кад се једна страна доврши, и то тако да се поједине мере (дакле од угла *a* до писаћег стола, за тим дужина овога, за тим од овога до прозора, па онда прозор, од овога до ормана, за тим ширина ормана) саберу, и с целом дужином собне стране упореди. Не подударују ли се, треба мерити све донде, докле се не подударе.

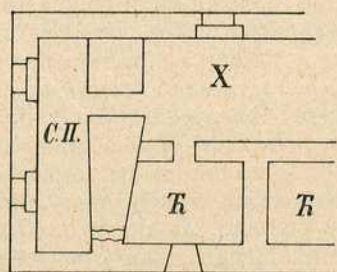

Скицирање стана

Куд и камо теже је нацртати неки стан или и целу кућу. У погледу мере и овде се ваља држати размере 100:1, тако да је 1 м. = 1 см. Пре свега ваља гледати, да се добије грађевински план куће, који се често у кући чува; кад њега добијемо, треба га тачно прегледати, па ако је правилан, можемо према њему начинити свој план. Али у већини случајева неће бити тог помоћног средства, и онда морамо план сами израдити. Најглавније је, да изаберемо праву операциону основу, тј. да будемо срећни у избору оне просторије, одакле се почиње цртати. Умемо ли њу изабрати, све је остало лако. По правилу у оваквом случају се изабере она просторија, у коју се на главна врата најпре уђе. Ми бисмо у таквој прилици изабрали предсобље II (види другу слику), чији зидови граниче са степеницама СТ и кухињом К. Дакле најпре ћемо на линији а б пренети ширину предсобља II, за тим ћемо узети на југ дебелину зида, па онда дубину кухиње К, а за тим опет дебелину главног зида а в, тако исто дебелину зида на исток, дубину просторије, у којој су степенице СТ и дебелину зида б г, и тако смо изнашли дужину лица. Ако уопште можемо с поља кући приступити, онда ћемо одмах мерити и преносити дужину од а б и б г, за тим ћемо се опет вратити предсобљу II, чије ће се обе стране пренети: Пошто је нацртан зид према главним вратима, приступа се мерењу и цртању зида в г у великој соби ВС. Кад измеримо још југозападну страну КИБ и ширину простора, у ком су степенице СТ, одмах ће се видети мера КИБ, СИ (спаваће собе) и СТ. На југозападној страни куће опазимо, да један зид иде косо, дакле морају се обе стране кухиње К мерити на југозападу и северистоку, после чега се дужина и нагиб косог зида сами покажу. Још се има да измери само северозападну и североисточна страна сарачане Ср. друге димензије трпезарије Т и служинске собе СС показале се саме собом. Дакле најглавније је, да се све тачно премери, а за тим размисли, како ће се добити све дужине, и како се може уштедети један број мерења. Код старих кућа, које су зидане на разне углове, ствар је потеза и ту треба више мерити и рачунати. Такве куће имају више пута чудне зидове, у једној соби може исти зид на једном крају имати једну стопу дебелине а на другом крају у другој соби три па и више стопа. Па онда може се наћи и зидова постепено појачаних, којих хоризонтални пресек има облик троугла.

Ја сам то једном осетно искусио, кад је извесан број притвореника побегао. Суд је био смештен у неком стародревном манастиру. Из једног пространог ходника Х улазило се (види трећу слику) на једној страни у ћелије Ђ итд. а на крају ходника у такозвану собу за примање СИ, у којој су биле смештене осуђеничке хаљине. Као што се могло приметити на вратима од Х до СИ, тај је улазак (који се затварао тешким гвозденим вратима) изгледао као какав тунел. Наравно да је сваки од нас држао, да је тај зид цео те дебелине, докле се једно јутро не разочарасмо. Притвореници у ћелији до СИ беху пробили зид до СИ и побегли кроз прозор просторије СИ. На пробијеном месту зид је имао једва стопу дебелине. Зашто је тај зид био тако сазидан на клин, нико није знао казати. Ја ово спомињем само за то, да покажем, како се при цртању скица може наћи на чудновате ствари и како на све ваља пазити.

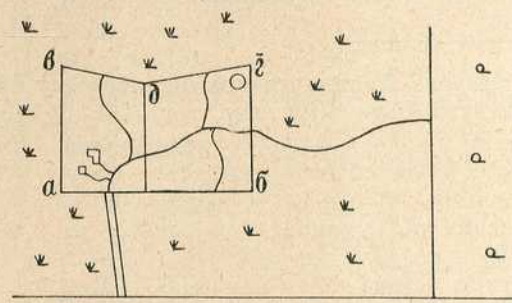

Кад се нацрта скица једног ката и кад се има нацртати кат над њим, имамо се држати прве скице. Али не треба заборавити, да су главни зидови на вишем кату за по једну циглу слабији, собе су дакле знатно веће. Исто тако на горњим катовима могу се изоставити зидови, који деле собе. Има

ли пак који нови зид, за њ се може знати још на доњим спратовима, пошто он мора стојати или на неком своду или на гвозденим гредама. Према томе неопходно је потребно, да се поново предузима мерење.

Скицирање околине неке куће

Таква скица треба да представља опште, главно, а кућа и друге зграде да буду на скици као споредно. При таквом скицирању ваља претходно добро промислити о простору. Пре свега ваља бити на чисто, на којој површини (половини, целом табаку итд.) да се изради целина; за тим, шта ће се од природне површине узети. Најлакше ће се доћи до залључка, кад се простор, који безусловно треба нацртати, измери од ока. Најмање половина те мере мора се додати са свију страна за околину, како би оријентисање било лакше. Претпоставимо дакле, да се има цела скица нацртати на једној четвртини табака писаће хартије, дакле на површини од 20 см. ширине и 17 см. дужине, пре свега би се морало знати, колико се протеже површина, коју имамо да нацртамо. Рецимо да се она састоји из једног ограђеног врта, у коме је кућа, стаја и житница. За овај врт имамо половину ширине хартије, дакле 10 см. остаје, да имамо по 5 см. лево и десно за околину. Прећи ћемо дужину врта и наћи 748 корака, рачунајући корак по 80 см., изићи ће отприлике округло 600 м. њих треба пренети на 10 см. Према томе имамо размеру 600 м.: 10 см., дакле 6000 см.: 10 см., или 6000:1. тј. на 1 см. хартије мора се пренети 60 м. стварног простора, или 1 мм. хартије значи 6 мет. у ствари. Јесмо ли ради да нацртамо лице неке куће од 20 м. узећемо укупно 3 мм. ширине (3 × 6 = 18). Рачун је врло прост и кад човек зна, колики је један милиметар на хартији у стварности, онда је цео посао лак. Дакле за наш случај пренећемо изабрану основну линију а б (на 1/4 смањено на нашој слици), тако да буде 600 м. = см., измеримо линије а в, в г, г д и д б, узмемо за сваких 6 м. стварних 1 мм. за хартију и у тим дужинама пренесемо их на хартију. Углове код в, г, д било би тешко измерити. Према томе ми ћемо повући помоћну од д на а б, измерићемо њу, као и делове линије а б и

тако ћемо без мерења углова наћи тачке в, г и д. На исти начин мери се и премерава кућа и споредне зграде, за тим се црта оно што је важније у врту, дрвеће, путови итд., па онда се пређе на околину, да би оријентисање било лакше. У главном увек треба избегавати излишности. (Наставиће се).

ПОЛИЦИЈСКИ РЕЧНИК.

Општински послови.

І. Суђење по грађанским споровима

Суду општине књажевачке

По овој под 1/2 приложеној ориџиналној меници, дугује ми Никола Арсић, пекар овдашњи, 80 динара. Како је рок за исплату овога дуга протекао још 14 јула ове године, а дужник ме ни до данас није измирио, то сам принуђен обратити се томе суду са молбом, да за обезбеду овога мога потраживања изволи одобрити и удејствовати забрану на кретност дужникову и то: два кревета, душек, јорган, орман двокрилни, астал, и остало што се у његовој кући буде нашло, па све што се узабрани да се преда на чување Милошу Петровићу, бакалину.

18 августа 1899 год.
Књажевац.

Петар Крстић,
трговац.

Бр. 5464. Завести ову тужбу у деловодни протокол, затим одмах позвати и саслушати дужника, па акт суду на решење.
18 августа 1899 год.
Књажевац.

Председник суда.

Рађено у суду општине књажевачке, 18 августа 1899 год.

Дозван Никола Арсић, пекар оvd., на пошто му је прочитан захтев Петра Крстића и показана меница приложена у овом акту он изјави:

Меница је моја и по истој дугујем Петру 80 динара. Но ваца немам да му дуг платим, нити имам какве имовине. Покретност која се у моме стану налази није моја по моје жене Милеве, коју ми је при удаји као девојачку спрему донела о чему ће она поднети доказе.

Никола Арсић, пекар.

Оверава

Писар

Кмет.

Решење

Испуњени су услови § 377, 378, 398 и 399 грађ. поступка, зато суд општине књажевачке као надлежан — § 6 и 9 грађ. поступка

Решава

Да се тражена забрана на означену кретност дужникову одобри и одмах удејствује у колико буде довољно за обезбеду овога потраживања, а не буде противно § 471 грађ. поступка.

Пописану покретност предати на чување, под законом одговорношћу одређеном стараоцу.

Од суда општине књажевачке, 18 августа 1899. године
Књажевац.

Писар.

Председник суда

Кметови.

Саопштено ми је ово решење

18 августа 1899 г.
Књажевац.

Петар Крстић, трг.

Никола Арсић, пекар.

Рађено 19 августа 1899 год. у стану дужника.

Списак

Пописане покретности Николе Арсића пекара, за обезбеду 80 динара меничног дуга Петру Крстићу, трг. оvd.

1., 1 кревет гвоздени	20 динара
2., 1 астал троножни политирач	15 »
3., 1 орман двокрилни	25 »
4., 6 столица трсканих по 2 дин.	12 »
5., 1 астал прост	5 »
6., 1 орман са четири фијоке	15 »
7., 4 јастука вунена по 3 дин.	12 »

Свега . 104 динара

Процениоци:

Милош Лукић, трг.

Никола Секулић, терзија

Петар Николић, абаџија.

Одмах при извршењу пописа, жена дужникова Милева, изјавила је:

Све пописане ствари моја су својина а не мога мужа Николе Арсића, јер сам му их ја при мојој удаји као девојачку спрему донела. Да је тако ево подносим списак од свију донетих му ствари, који је потврђен ереском влашћу пре него што смо се венчали, а који је и мој муж Никола као истинит признао. Према томе молим власт да ми се моје ствари, које су сада узете у попис, предаду као моја својина на слободно руковање.

Милева, ж. Николе Арсића.

Одмах саслушан, према овој изјави поверилац Петар Крстић трговац, он изјави:

Не признајем Милеви право својине на пописану покретност, докле то судским путем не докаже, но молим општинску власт, да исте преда на чување одређеном стараоцу.

Извршио попис

Кмет.

Задатак. Општински писари! Хоће ли се ствари пописане одузети и предати на чување одређеном стараоцу? Кога треба у овом случају упутити на парницу за доказивање својине, да ли појављену господарку Милеву, или повериоца Николина Петра?

Одговори уредништва

На задатак постављен у 36 броју нашег листа, правилно су одговорили ови општински писари:

Глигорије Мајевац, рачуновођа општ. јасичке

Стојко М. Обрадовић, деловођа општ. сталаћке

Бождар К. Миљковић, рачуновођа општ. глободарске

Стојан М. Радосављевић, рачуновођа општ. јовачке

Милован М. Милорадовић, писар општ. лужничке

Ђорђе Лукић, члан суда општ. лужничке

Јанићије Николић, рачуновођа општ. власотиначке

Ђ. Т. Станисављевић, деловођа суда општ. власотиначке

Милија М. Раденковић, писар општ. бољевачке

Тодосије С. Јовановић, деловођа општ. јовачке

Јаков Л. Јаковљевић, писар општ. бело поточке

Јездимир М. Обрадовић, писар општ. плешке

Никола Ђ. Ђурђевић, писар општ. вел. бошњачке

Ђорђе С. Вукићевић, писар општ. белушићке; и

Танча Петровић, писар општине в. боњинске, који су се изјаснили да је пресуда општине књажевачке правилна, јер се занатлија има сматрати као нетрговац.

Занатлија, који се бави искључиво својим занатом, дакле прерађивом, средством својих руку, не може бити ни у ком случају трговац, па ма да је своју фирму протоколисао, по се увек мора сматрати као рукоделац, а кад је тако онда га је законодавац огласио као нетрговца — § 741 грађ. поступка, којим му даје тамо означена благодејања као и земљоделцу.

И еснафска уредба дели занатлије од трговца, и сам грађански закон то чини, јер га сматра као нетрговца. Поред ових јасних законских одредаба за дефинитивно решење је ли занатлија нетрговац, стоје још и правила издата од стране г. министра правде од 4 фебруара 1874 год. Бр. 354, којим се тумаче одредбе § 471 и где се и занатлија узима у ред земљоделца, давајући му она благодејања, која даје и земљоделцу.

*

Молимо општ. писаре и по други пут да нам одговоре на задатке пиљу благовремено, како би могли имена свију, који правилно одговоре, предати јавности, јер нема никаква смисла јављати се тек онда са одговором, када је већ у листу изашло мишљење о правилности. Ко год неблаговремено свој одговор не пошље, не може му се исти узимати у обзир и оцену.

М И Р А З

ПРИПОВЕТКА

Гија де Монасана

Нико се није зачудио свадби господина Симона Лебримана са госпођицом Жаном Кордије. Господин Лебриман тек што је купио бележничко право од господина Папијона; и зато је, разуме се, требало платити; госпођица Жана Кордије имала је триста хиљада динара готовога новца, у банкнотама и вредећим хартијама.

Господин Лебриман је био леп човек, имао је укуса, некога бележничког укуса, паланачкога укуса, али на крају крајева опет укуса, што је било ретко у Бутињи-ле-Ребур.

Госпођа Кордије имала је грациозности и свежине, грациозности мало неспретне и свежине мало сувишне; али, укупно узев, била је девојка лепа, мила и достојна љубави.

Свадба је преокренула цело Бутињи.

Дивили су се много младенцима, који су се трудили да што више скрију своју брачну срећу у четири зида, и најзад се решили, да после неколико дана проведених у четири ока, учине један мали пут у Париз.

А ти први дани били су красни; господин Лебриман умео је увести у прве односе са својом женом много умешности, деликатности и пригоднога понашања. Он је био узео за девизу: „Ономе који зна чекати све испада као што треба“. Он је знао бити и стрпељив и енергичан. Успех је био брз и потпун.

После неколико дана, госпођица Лебриман је обојавала свога мужа. Ни један тренут није могла провести без њега, он је морао цео дан бити крај ње да га милује, грли, да му глади руке, браду, нос... Она му је седала на крило, хватала га за уши, и говорила му:

— Отвори уста и затвори очи.

Он је поверљиво отварао уста, у пола затварао очи, и примао леп, тако нежан, тако дуг пољубац, да га је дуж леђа дрхтавица спадала. А и он није имао довољно миловања, довољно уста, довољно руку, довољно целе своје особе да слави своју жену од јутра до вечера, и од вечера до јутра.

* * *

Једном, пошто је протекла прва недеља, он рече својој младој другарици:

— Ахо хоћеш, могли бисмо отићи у Париз у идући уторник. Проводићемо се као двоје заљубљених који нису венчани, ићи ћемо по гостионицама, у позориште, у кафешантане, свуда, свуда.

Она је скакала од радости.

— Ох! да, ох! да, хајдемо што је могуће пре.

Он опет отпоче:

— После тога, како не треба ништа губити из вида, извести твога оца да мираз држи у приправности. Ја ћу га понети са собом, и том ћу приликом исплатити господина Папијона.

Она изговори:

— Рећи ћу му сутра у јутру.

И он је обгрли да опет започне игру љубави, коју је она од осам дана толико, толико волела.

Идућег уторника, таст и тапша испратеше на станицу кћер и зета који су полазили за престоницу.

Таст је говорио:

— Кажем вам да је то непаметно носити толики новац са собом. А млади се бележник осмеђивао.

— Немајте бриге, драги тасте, ја сам навикао на такве ствари. Ви не појмите, да ми се, у мојој пракси, дешавало каткада да са собом имам и близу милиона. Овако ћемо бар избећи оне силне формалности у случају закашњења.

Чиновник је викао:

— Путници за Париз у кола!

Они улетеше у један вагон у коме су биле две старе госпође.

Лебриман шану на уво својој жени:

— То је досадно, нећу моћи пушити.

Она полако одговори:

— И мени је такође досадно, али не због твоје цигаре.

Воз звизну и пође. Пут је трајао један час, за које време они нису богзна шта говорили, јер две бабе нису спавале.

Чим су биле у дворишту станице Сен-Лазар, господин Лебриман рече својој жени:

— Ако хоћеш, драга моја, можемо ићи да прво доручкујемо на булевару, а затим се полако можемо вратити по наш пртљаг да га однесемо у хотел.

Она на то сместа пристаде.

— Ох да, доручковаћемо у гостионици. Је ли то далеко?

Он настави:

— Јесте, мало и далеко, можемо узети омнибус.

Она се зачуди:

— Зашто не би узели фијакер?

Он поче гунђати смејући се:

— Дакле такав си ти економ, фијакер за пет минута вожње, шест суа за мипут.

— Тако је, рече она, мало збуњена.

Пролазио је један велики омнибус, са упрегнута три коња. Лебриман повика:

— Кондуктеру! еј! кондуктеру!

Тешка кола се зауставише. А млади бележник, угуравши своју жену, рече јој врло брзо:

— Пењи се унутра, ја ћу изаћи горе да пре доручка попушим бар једну цигару.

Она није имала кад да одговори. Кондуктер, који ју је ухватио за руку да јој помогне да се попне, убаца је у кола, и она збуњена паде на једну клупу, запрепашћено гледајући кроз окно задњих врата ноге свога мужа који се пењао на кров.

И она остаде непомићна између једног дебелог господина који је ударао на лулу и неке бабе која је имала псећи задах.

Сви остали путници, поређани и ћутљиви, — један бакалекли момак, једна радница, један пешадијски наредник, један господин са златним наочарима и свиленим шеширом са

великим ободом, две госпође важна изгледа, које својим држањем као да су говориле: — Ми јесмо овде, али више вредимо него сви остали што су овде, — две милосрдне сестре, једна девојка са бујном косом, један гробар — све је личило на какву збирку карикатура, музеја шаљивих слика.

Коњи су тресли главама и полако каскали.

Млада жена седела је непомићна: — Зашто није он ушао са мном? питала се она. Нека неодређена туга обузе је. Баш је могао бити без цигаре.

Милосрдне сестре дадоше знак да се стане, затим изађоше једна за другом, распростирући одвратан мирис старих сукања.

Кола пођоше, па нанова стадоше. Једна куварица се попе, првена, задијана. Она седе и метну на крило котарицу са раном. Јак мирис сплачина распростре се по омнибусу.

— То је даље по што сам држала, мислила је Жана.

Гробар сиђе и замени га један кочијаш који је воњао на шталу. Девојку замени један посредник чије су ноге шириле мирис његових трчања.

Бележниковици дође тешко, скоро да заплаче, не знајући зашто.

Једни су силазили други улазили. Омнибус је непрестано ишао кроз бескрајне улице, заустављао се на станицама, полазио опет на пут.

— Како је то далеко! говорила је у себи Жана. Бар он да има штогод за забаву да не би заспао! Он је тако уморан од неколико дана.

Мало по мало па сви војници изађоше. Она оста сама, сасвим сама. Кондуктер повика:

— Вожирар!

Она га погледа, разумевши да се та реч не тиче, јер више није имала суседа. Човек рече, и по трећи пут:

— Вожирар!

Тада она запита:

— Где смо ми?

Он одговори кроз зубе:

— Ми смо у Вожирару, до сто врага, сто пута сам већ казао.

— Је ли то далеко од булевара? рече она.

— Кога булевара?

— Па булевара Талијана.

— Одавно смо га прошли!

— Ах! Хоћете ли да известите мога мужа?

— Вашег мужа? Где то?

— Та на крову.

— На крову! тамо одавно нема никога.

Она се уплашено трже.

— Како то? То није могуће. Он се попео са мном. Погледајте добро; он мора ту бити!

Кондуктер постаде безобразан:

— Ватај пут, душице, доста смо причали; једнога изгубиш, десет нађеш. Силази сада, доста је. Наћи ћеш на улици другога.

Сузе јој наврши на очи, она остаде упорна:

Али, господине, ви се варате, ја вас уверавам да се варате. Он је имао велики портфељ под мишком.

Човек удари у смеј:

— Велики портфељ. Ах! јест, он је сишао одавно. Све једно, красно вас је оставио, ах! ах! ах!...

Кола се зауставише. Она изађе, и, нехотично погледа инстинктивним погледом на кров омнибуса. Он је био потпуно празан.

* * *

Тада она бризну у плач и то сасвим гласно; не водећи рачуна што је слушају и гледају, она је јецала:

— Шта да радим?

Надзорник из канцеларије приближи се.

— Шта је то?

Кондуктер одговори подруљиво:

— То је једна госпођа коју је муж уз пут оставио.

Надзорник настави:

— Добро, није ништа, гледајте свој посао.

И окрете леђа.

Тада она пође, сувише запрепашћена, сувише пометена да би могла разумети шта јој се догодило. Где да иде? Шта да ради? Шта се са њоме десило? Откуда таква грешка, таква заборавност, такво не вођење рачуна, таква невероватна расејаност?

Имала је два франка у џепу. На кога да се обрати? И, одједном, дође јој на памет њен рођак Барал, подначелник у министарству морине.

Имала је чиме да плати фијакер; отићи ће код њега. И срећше га кад буде пошао у министарство. И он носи, као и Лебриман, велики портфељ под мишком.

Искочи са кола:

— Анри! повика она.

Он се заустави узверен:

— Жана?... овде?... сасвим сама?... Шта радите, одакле долазите.

И она је муцала очију пуних суза.

— Мој муж се малочас изгубио.

— Изгубио, где то?

— На омнибусу.

— На омнибусу?... Ох!...

И она му плачући исприча цео догађај.

Он је слушао и размишљао. Најзад запита:

— Да ли је јутрос био миран?

— Јесте.

— Лепо. Да ли је при себи имао много новаца?

— Јесте, цео мој мираз.

— Ваш мираз?... цео?...

— Цео... да плати своје бележничко право.

— Е, моја драга рођако, ваш муж у овај пар струже право у Белгију.

Она ништа још није разумевала. Јецала је.

— ...Мој муж..., ви велите?...

— Ја велим да је украо вам... ваш капитал..., и то је све.

Она је стајала, једва дишући, шапућући:

— Онда он је... он је... он је један бедник!...

Затим, давши одушку свом узбуђењу, она паде на груди свога рођака, јецајући.

Свет се заустављао да их гледа, он је доведе, полако, у улазак у кућу, и придржавајући је око струка успе је уз степенице. Када му је газдарица отворила врата, он јој нареди:

— Софија, отрчите у гостионицу и наручите доручак за две особе. Данас нећу ићи у министарство.

ЗЛОЧИНЦИ МЕЂУ ЛУДАЦИМА

(слика из луднице)

(СВРШЕТАК)

Опирући се о та факта, Француз Moreande Tours и до-нео је онај познати закључак: да је болесно стање нервног система услов генијалности, дакле, да је генијалност само душевна болест у извесном степену. Да ли ће то баш до краја бити тако или не, ми се у то нећемо ни упуштати, пошто томе, строго узевши, и није место овде, али једно само хоћемо да нагласимо: да се у животу многога генијалног писца сре-тамо са немоћу његове душе и његова мозга. Једно је само поуздано, да нам ни један научењак у свету није у стању рећи: ту се свршава та душевна немоћ а ту настаје правилно зло стање. Ко би пак из ових редова хтео извести закључак, да је психологија још иза наших дана на сасвим ниском ступњу, би се о ту науку огрешио. Психијатрија је основана на темељу науке лекарске и психологије. Што су јој биле у стању пружити те две помоћне науке, она је се тиме користи-ла у пуној мери. Испитивањем мозга, па и учења о души, ствари су тако тешке и компликоване, да је лако разделити, зашто се у неким случајевима не може дати одређен суд о карактеру злочина. Па ипак, поред свега тога, има мноштво примера и потпуно јасних, јер је теорија у томе смислу учинила несумњив напредак.

Да наведемо, само у главним потезима, назоре великог ен-глеског научењака Хенрија Манслеја. Његово мишљење о томе предмету гласи од прилике овако:

»Прави карактер појединца огледа се у његовим осећа-јима. У дубинама његовим ничу постреци на дела, при чему, да-богме, разум остаје вођ. Где су дакле ти осећаји болесни, тамо је, разуме се, делање болесно, јер повод томе раду не лежи на нормалној основи. Разуме се, ми не знамо каква је промена у кретању осећања настала код лудака ове врсте, али доста је да знамо да је то кретање измењено, да је болесно; па с тога су и делања њихова болесна, јер проистичу из боле-сних осећаја.«

Та болесна промена осећаја може се, као што је познато, и наследити. Има тушта примера, али да не досађујемо чи-таоцима њиховом сувопарном историјом о убиствима и паље-винама, која имају свој постанак у болести душе по наслеђу.

Што је овде речено за људе, то исто вреди и за жене. Колико је мајки, на пример, убило своје новорођено дете: и то не само оних сиромашних преварених на напуштених де-војака, већ и жена имућнијих, из тако званих »виших кру-гова,« које су живеле у браку срећно и задовољно! Ту је теш-ко било наћи повод таквом злочину. И друге прилике у томе погледу могу да буду од пресудна значаја, по да их не ре-ђамо, како се не би изношењем њиховим предмет нашег дана-шњем говора пренео и мимовољно на сасвим друго поље.

Бива врло често, да се злочиним делима одају људи, који пате од падавице; и баш многи лекари стају на то станови-ште, да злочина дела, од падавице болесних људи, стављају на рачун душевне болести.

Овде долазе врло занимљиве ствари, од којих неке и на-водимо, јер су се код нас десиле.

Видео сам човека, који је запалио своје суседу житницу. На питање, може ли се запалити свака житница, одговара:

»Не.«

»Зашто?«

»За то што нема у свакој сламе.«

Неколико сличних одговора убедили би одмах свакога, да има посла с умоболним. Тај човек чуо је негда још као дечко, како је нека жена рекла у разговору с мајстором, код кога је он био на занату, да неби била велика штета, када би когод запалио суседову житницу, јер би се на тај начин далеко осветлило.

Други опет чуо је неку жену у суседству како куне: »да Бог да му гром у житницу ударио, те огњем сагорела.«

»Када то може учинити гром,« помисли лудак, »што ја не могу учинити.« Оде и запали је. Други је опет запалио суседу сена само за то, што га није људски отпоздравио. Нека жена учинила је паљевину с тога, што је неко назвао будалом. Друга је то учинила из несрећне љубави. Али да само чујете како. Служила је у једнога домаћина и заљубила се у њега. Но овај није хајао за то; она се, вели, молила Богу, да тога човека каменог срца ватром сагоре, па кад јој Бог молитву није услы-шао, то је онда учинила сама.

А зар нама није још у свежој памети убијство онога вој-ника у смедеревској тврђави, о коме је пало довољно обја-шњивих речи!

Нарочито је занимљив случај, кога вадим из своје по-лицијске бележнице:

Доведоше ми везана човека, који је извршио у селу ве-лику паљевину. Познавао сам добро Јовицу из Косјерића био је човек потребит, ама радан и врло поштен. У последње време, кажу, некако је избегавао друштво и људе, тражио самоћу, до-кле напослетку не почеше код њега јасно избијати знаци душе-вне поремећености. Читана му је на дому и Василијева мо-литва и баш му се кућани припремаху да га воде у Студе-ницу, док ти изнебуха рикну из њега она напаст. Ухватили су га на самом делу, које је извршио у по бела дана.

»Шта то учини, Јовице, да од Бога нађеш?«

»Нисам, капетане, учинио ништа, душе ми.«

»Зар не признајеш?«

»Не признајем.«

»Ко те је научио да одричеш?«

»Ја сам се сам тога сетио.«

»Па шта знаш да причаш о томе?«

»Не знам ништа.«

»Колико имаш ногу?«

»Не знам.«

»Знаш ли читати Оче наш?«

»Не знам.«
»Ако не признаш своју кривицу, нећеш добити ништа за годину дана.«

»Нисам ништа окусио има томе већ три године.«
»Кад нећеш то да кажеш ти, онда ћу пред овим људима казати ја (повишеним гласом): овај је човек до сада двапут извршио паљевину, а људи веле да је четири пута.«

»Не не, само двапут!« додаде Јовица.

»Шта заслужује онај, који два пута учини паљевину?«

»Тога треба стреласти.«

»А ко три пут?«

»Тога треба обесити.«

Сви су ти случајеви умнога обољевања за лекара истина јасни, али за шири круг често бивају и непојамни. Многи би чак и протестовао противу мишљења, да су сви ти злочинци умоболни. Јавно мњење често се противи таким назорима, имајући пред очима само извршени злочин, а никако учиниочево душевно стање, у коме се находио пре извршена недела. Али није могуће потрети егзистенцију сличних врста умнога обољевања, из кога врло често ничу злочина дела свијога врста.

Jamot.

ЧАРОВНИ КЉУЧ

— И ти си баш својим рођеним очима видео кад је пренуо катанац?

— Баш као год што сад тебе гледам: Никола држаше катанац у десној руци, а он само што га мало додирну оним његовим кључем, и катанац прште у парам-парчета. Видећи то, ја се пренерализих а бога ми и уплаших. Да не беше Николе, не знам шта би радио од чуда и страха!

— Море, да не буде ту опет какве »варанције?«

— И ја сам у почетку тако мислио, слушајући Николу кад о томе говори, али сад, кад сам се лично уверио, у стању сам да се бијем са сваком оним који би тврдио, да је то »варанција«. Знаш ли, море, да бих све моје имање дао за онај кључ! Хе... ала би то славно било. Најјачу и најтврђу касу само додирнеш њиме а она се сва распадне! Их ал би било пара!

— Вала ако је тако као што причаш, и ја бих дао све моје имање, кад би се могло доћи до тога кључа, али?

— Шта али? Ти, канда, опет сумњаш! Ти си, море, луд човек. Сад се кајем што сам ти и поверио ствар кад ништа не разумеш... Најзад, ако нећеш, не мораш. Ја ћу окушати сам па шта ми Бог да.

— Молим те, С..., не љути се. Није, брате, да ја теби не верујем. Верујем ти као и себи, али се само бојим да ниси био »оасенут?«

— Е, мој Ј..., види се, да си још зелен и да не познајеш добро С... Ј.... Кад бих се ја тако лако хватало у клопку, не бих био ово што сам. Пре но што сам с Николом отишао код мађионичара, изврнуо сам на себи готово све одело, па чик му га да ме »оасене?«

— Е, баш си стари курјак! Ко би се још тога сетио?

— Него шта ти мислиш? Не вара се тако лако С... Ј... Него ако пристајеш, а ти иди и тражи новац, па у име Бога да идемо код Николе и свршавамо ствар док је раније, да после не буде доцне.

— Кад је тако, к'о што велиш, онда пристајем. Најзад, по тридесет банака није Бог зна шта. Само ми још нешто кажи, али без срдње.

— Шта?

— Желео бих да знам: да ли је онај мађионичар сам?

— Како сам?

— Па тако, да није у вези са оним, Боже ме прости, — нечастивим?

— Их, ал' си глуп Ј..., кад још и о томе, можеш да мислиш у овој прилици, кад је реч о милијонима... Пуни подруми самог злата, море еј!

— Бога ми ја морам да мислим и о томе, јер ја имам децу; лако је теби, ти их немаш.

— Не будали, бога ти... Ако ту има каквог греха, ја га свег примам на себе.

* * *

Разговор који исписасмо, водио се једно пре подне последњих дана месеца августа тек. год. у кафани званој »Авала«, између два сељанина из околине београдске, који, судећи по њиховом оделу, беху доста имућни људи. Они беху њиме толико обузети, да и не опазеше: како два човека, одевена у одело обичних раденика, који сеђаху у близини њиховог стола, — пажљиво слушају њихов говор и с времена на време погледају један другог доста значајним погледима. Тек кад се дигоше да иду, обазреше се око себе, али тада беше доцне. Непознати већ беху отишли.

* * *

Пошто су свршили посао код једног београдског зеленаша и од њега Ј... узео 300 динара под интерес, за облигацију од 500 динара, С... и Ј..., у друштву са још једним човеком, кога они називаху »мајстор Никола«, — уђоше у једну малу, ниску кућу, у улици »Далматинској«.

Ако би ма кога од околних становника упитали: ко станује у тој кући? — тај би вас прво премерио од главе до пете једним, доста сумњивим погледом, па би вам тада мало набусито одговорио: »Неки дервиш«. — Тога слободно више ништа не питајте, јер он апсолутно вам више ништа и не зна казати о тајанственом дервишу. Једина Јула »вешерка«, која станује преко пута стана дервишевог, могла би вам, — разуме се кад би хтела — онако у поверењу рећи, да код дервиша доста често долазе људи, махом сељаци и занатлије, и то увек са Николом, и да после њиховог одласка Никола често пута остаје и преко целе ноћи у стану дервишевом, уз свирку и песму двеју була његових.

Ну оставимо се була, — вратимо се С... и Ј...

Ушав у дворште, у коме никог не беше, и очекујући у истом неколико минута — док их је Никола пријавио мађионичару, ступише, најзад и они у собу дервишеву. Затеклоше га где лежи на једном дивану, одбијајући густе димове дувана једном великом њилибарском муштиклом. Није их хтео ни погледати кад су дошли. Никола покуша, да му их представи, али му он достојанствено руком даде знак да ћути. Пошто је прошло од прилике 2—3 минута, за које време Никола, С... и Ј... стајаху као укупани, дервиш се најзад смилова и упита их шта желе? По раније добивеном упусту, С... и Ј... не одговорише ништа, а Никола отпоче:

Ова два најчистија и најсрећнија човека на свету, моле тебе о господару свију невидљивих сила, да будеш толико милостив према нама, колико си силан и моћан према целом свету, те да им покажеш »чаробни кључ«, који отвара све могуће браве на свету, и помоћу кога ће они, ако ти будеш хтео, моћи пронаћи у земљи сакривено злато и драго камење. Буди им милостив, господару, и покажи им »чаробни кључ«; они ће се показати достојни твоје милости.

Кад је довршен овај говор, Никола даде очима знак С... да новац стави пред дервиша што овај одмах и учини, а дервиш, по што је добро загледао гомилу банака, не говорећи ништа, завуче десну руку под лево пазухо и одатле извади једну малу, црну кесицу, која висаше о једном црном гајтану. По што је исту одрешио, извади из ње један мали кључ, издигнувши га у вис, отпоче најсвечанијим гласом: — — —

— Као год што овај — — —

Дервиш при самом почетку умуче од изненађења. Кроз врата и прозоре на једанпут створише се неколико жандарма и она два непозната »раденика« која код »Авале« прислушкиваху разговор' С... и Ј...

— У име закона! да се нико није макнуо с места — викну један.

Истог магновења, онај други јурну на дервиша и отему »чаробни кључ« Никола покуша да бежи, али га жандарми ухватише и свезаше.

С... и Ј..., видећи како су обманути, стадоше молити да их пусте, ратосиљајући се при том и новца, који беху дали дервишу, у суми од 600 дин.

— Молимо вас, браћо, не срамотите нас. Ми нисмо неке пропалице; ми смо људи домаћини говораше С...

— А ти си свему овоме крив — рече Ј... — хоћеш да копаш паре; хоћеш хлеба без мотике, убио те бог да бог да; куд ћу сад од бруке. — — — — —

Разуме се већ да су сви отишли у квартал.

* * *

Ислеђењем, које је поводом овога вођења, утврђено је: да су Андреја Димитријевић, варалица из Солуна и Никола

Живковић, ковач, родом из Алексинца, обманљиви већ од дужег времена лаковерни свет, тиме, зато што су показивали „чаробни кључ“ и давањем неких записа, означавали места где има закопаних новаца. Андреја је, као старији човек, представљао тајанственог дервиша, чувао и показивао „чаробни кључ“, и давао записе, а Никола је доводио муштерије. Добивени новац делили су. Да би обманљивање што боље за руком испало, Никола је, као ковач, удешавао неке катанце тако, да се одмах разлабаве, чим се на извесном месту притисну. Кад је неко долазио да види „чаробни кључ“, дервиш, да би му показао моћ истога, додиривао је њиме означено

Андреја

место на катанцу, који је увек Никола држао, и тиме учинио да се катанец разлабави — да се у неколико раствори. Разуме се већ, да после тога нико није могао сумњати у моћ „чаробног кључа“ који је био један од најобичнијих кључева

увијен у восак и неко дрво, за које Андреја тврди, да је „свето“. Закопано благо није могао сваки наћи већ само онај који је био „чист“, т. ј. који ни са знањем ни без знања, није имао никаквих веза са нечастивим. То је био узрок, што се и сам Андреја није могао користити „чаробним кључем“, јер су њега, још док је мали био, обилазили врло често нечастиви због његове матере која је била чувена врачара у Солуну. Овако мајстор Никола објашњаваше својим и Андриним клијентима моћ „чаробног кључа“.

Никола

Изнесећи слике ове две јединствене варалице, које се сада налазе у затвору Упр. гр. Београда, молимо све, који о њима још нешто буду знали, да одмах известе било нас, било кривично одељење Управе града Београда. За дискрецију јамчимо.

ПОЗНАТ

Лице, прегажено жељезницом, чији смо леш изнели у слици прошлога броја на страни 295., познато је по истој слици од неких грађана, који су то доставили нама и полицијској власти. То је био неки Павле Ковач, бив. дугогодишњи машин-шлосер при државној лабораторији. Још из раније на њему су опажени знаци душевног растројства, услед тога је 29 јула т. г. отпуштен из службе, као опасан због запаљивих материја у лабораторији. Пре неколико дана, као неспособан за рад, отпу-

штен је био и из оvd. фабрике задруге столарско-бравареке. Самоубиство је извршио по свој прилици у неурачунљивом стању. Павле је био вере римокатоличке, поданик аустро-угарски, имао је 59 година.

ПОТЕРА.

Непознати допови извршили су крађу накита из отворене собе *Алекси Богдановићу*, трговцу из Пожаревца, 8. тек. мес. и однели му: две дијамантске гране у злату, једна већа, једна мања; једну бисерну шамију; један женски сат са поклопцима и монограмом „Т. Б.“ који је уједно са дугачким златним ланцем; једну дијамантску минђушу у злату; један златан дијамантски прстен; три сребрне игле са бисером и три просте црне куглице, све у вредности 1200 динара. Како се крадљивци до сада нису могли пронаћи, начелство округа пожаревачког, актом својим од 16. овог мес. Бр. 15430. моли све власти у земљи да обрате пажњу на допове па нађене њему стражарно спроведу. Исти се могу упутити и Управи града Београда, с позивом на Бр. 22584.

Ђурица Гашпар, родом из Аустро-Угарске, бив. притвореник ср. ражањског, побегао је из притвора 9. тек. мес. Он има 38 год., средњег је стаса, плав је, говори покварено српски; при затварању био је раденик на мајдану у „Ђићевцу“. Наређује се тражење. Пронађеног треба стражарно спровести начел. округа крушевачког с позивом на Бр. 9714., или Упр. града Београда на Бр. 22861.

Исајило Јеремић, родом из Лепенца, који је био под истрагом и у притвору код начелника среза копаоничког, 21. тек. мес. у вече, побегао је из притвора. Он има 35 год. средњег је стаса, црномањаст је, у оделу је народном. Наређује се тражење. Пронађеног треба стражарно спровести поменутом среском начелнику с позивом на Бр. 8176., или Управи града Београда на Бр. 23196.

ТРАЖЕ СЕ*)

Управа града Београда тражи ова лица:

(наставка)

Данила Видојковића, који је био наредник у војсци па из исте отпуштен и ражалован;

Вука Завишића, из Мораче, за кога се сазнаје да је у округу топличком. Вуко има 30 год., високог је стаса, смеђ је, малих бркова, очију зелених;

Косту Н..., бив. ватрогасца општине београдске, који је у последње време живео у Крајови у Румунији, а који је пре 2 месеца дошао у Београд;

Илију Булајића, бив. ноћнег стражара у Београду, родом из Црне Горе;

Ристу Дивца, бив. служитеља, родом из Ужица. Риста има око 40 год.;

Георга Христова, родом из Тракије. Георг има око 30 год., високог је стаса, развијен је, очију граорастих, бркова малих, косе смеђе; на десном образу има повећи младеж;

Зеку Радосављевића, родом из Црне Горе;

Тодора Попова, родом из Велеса. Тодор има 35 година, омален је, црномањаст;

Радослава Марковића, молера, родом из Београда, који је до скоро био у Румунији;

Анту Косића, родом из Херцеговине;

Огњана — Мату Павловића, родом из Крушевца, који је 1894 год. био надзорник дувана у Неготину.

(Наставиће се).

Тасу — Танчу Стојановића, из Алексинца, окривљеног због кријумчарења, тражи начелство округа нишког актом Бр. 17877. Пронађеног треба стражарно спровести поменутом начелству или Упр. гр. Београда с позивом на Бр. 22862.

*) Власт, која ухвати ма које од ових лица, нека о томе одмах известити Управу града Београда, ради даљих наредба.